

**PSYCHOLOGIA
PISMA**

Barbara Gawda

PSYCHOLOGIA PISMA

Poznawcza teoria
związku psychika–pismo

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2018

Recenzje:

prof. zw. dr hab. *Maciej Szostak*

dr hab. *Aneta Rita Borkowska*

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja i korekta:

Dorota Kassjanowicz

Korekta:

Joanna Barska

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano grafikę Anity Ponne © Fotolia #96577269

Copyright © 2018

by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

**Publikacja finansowana przez Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie**

ISBN 978-83-7383-955-7

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ 1	
Z TEORII I BADAŃ PISMA	9
1.1. Od grafologii do psychologii pisma	9
1.2. Czy teza o indywidualizacji gestu graficznego jest niepodważalna?	14
1.3. Czy istnieje stabilność/powtarzalność cech graficznych pisma?	18
ROZDZIAŁ 2	
BADANIA NAD ZWIĄZKIEM PISMA I OSOBOWOŚCI	24
2.1. Badania trafności diagnoz grafologicznych	25
2.1.1. Badania zgodności opinii grafologicznych i psychologicznych	25
2.1.2. Badania korelacyjne	27
2.2. Badania własne: metodyka badań z wykorzystaniem zestawu programów GlobalGraf	30
2.2.1. Wymiary osobowości a cechy graficzne	35
2.2.2. Cechy temperamentu a ekspresja graficzna	46
2.2.3. Poziom lęku a cechy grafizmu	59
2.2.5. Cechy grafizmu osób z zaburzeniami osobowości	66
ROZDZIAŁ 3	
ZABURZENIA AFEKTYWNE A GRAFIZM	80
ROZDZIAŁ 4	
ZABURZENIA SCHIZOFRENICZNE A GRAFIZM	93

ROZDZIAŁ 5	
MODEL POZNAWCZY RELACJI PSYCHIKA-GRAFIZM PISMA	109
5.1. Reprezentacja psychiczna pisma	109
5.2. Ekspresja motoryczna jako komponent procesu emocjonalnego – komponent motoryczny jako element reprezentacji psychicznej emocji	112
5.3. Integracja komponentów motorycznych z poznawczymi i emocjonalnymi – teoria sieciowa pisma	115
5.3.1. Psychomotoryczne koncepcje umysłu	115
5.3.2. Sieci neuronalne pisma	119
5.3.3. Podsumowanie badań własnych – model sieciowy związku psychiki i pisma	122
LITERATURA CYTOWANA	134
ANEKS	158
INDEKS RZECZOWY	170
INDEKS NAZWISK	174